

БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

С. В. Бреус, к.е.н., доцент

С. М. Ткаченко, магістрант

Київський національний університет технологій та дизайну

В сучасних умовах спостерігається нарощування негативних тенденцій, котрі впливають на результативність діяльності підприємств та спричиняють збільшення кількості збанкрутілих підприємств. Зазначене негативно впливає на рівень економічної безпеки держави та може поставити під загрозу саме існування соціально-економічної системи країни, яка є основною складовою її суверенітету.

Банкрутство підприємства характеризується його неспроможністю задовольнити вимоги кредиторів щодо оплати товарів, послуг, робіт а також забезпечити обов'язкові платежі в бюджет і позабюджетні фонди.

Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [1] визначає банкрутство як неспроможність юридичної особи суб'єкта підприємницької діяльності задовольнити в установленій для цього строк пред'явлені до нього з боку кредиторів вимоги та виконати зобов'язання перед бюджетом, що зв'язана з браком активів у ліквідній формі.

Причини банкрутства підприємств можуть бути найрізноманітнішими. Їх можна поділити на дві групи: зовнішні, які дуже важко, а іноді неможливо врахувати та внутрішні, що безпосередньо залежать від форм, методів та організації роботи на самому підприємстві. Існують попередні симптоми настання банкрутства підприємства, найбільш характерні з них: зменшення обсягів реалізації продукції або послуг, зниження прибутковості, утрата покупців та клієнтів, низький рівень використання виробничого потенціалу, скорочення кількості робочих місць на підприємстві тощо. У подальшому нарастають більш явні ознаки банкрутства, зокрема, негативні зміни структури балансу підприємства (радикальне зменшення грошових коштів на рахунках;

різкий зріст дебіторської та кредиторської заборгованості; зниження обсягів реалізації).

Для ілюстрації тенденцій щодо попередніх симптомів банкрутства українських підприємств за даними Державної служби статистики щодо фінансового результату великих та середніх підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності за 2009 – 2014 рр., що показано у табл. 1.

Таблиця 1

Фінансовий результат великих та середніх підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності за 2009 – 2014 рр., млн. грн.*

Види економічної діяльності	2009	2010	2011	2012	2013	за січень-вересень 2014 року
Усього	-45011,3	58334,0	91045,4	101884,7	15147,3	-168026,1
У тому числі сільське, лісове та рибне господарство	7647,4	17391,1	153,8	26992,7	13698,3	-958,6
промисловість	-4760,7	31579,6	57691,9	21353,4	-5126,6	-79724,0
будівництво	-3458,3	-3012,7	-1229,2	-71,1	-6047,5	-3609,7
оптова та роздрібна торгівля	-8972,7	14839,3	5407,5	9608,0	15147,3	-44608,5

* Сформовано за [2]

Отже, у січні-вересні 2014 р. загальний фінансовий результат великих та середніх підприємств до оподаткування склав збиток у розмірі 168026,1 млн. грн. Треба зазначити, що загальний відмінний результат діяльності українських підприємств не спостерігався на протязі 2010 -2013 рр. Навіть у кризовому 2009 р. збитковість діяльності великих та середніх підприємств була на 123014,8 млн. грн. або у 3,7 разів меншою, ніж у січні-вересні 2014 р. За видами економічної діяльності загальний результат діяльності підприємств сільського господарства, промисловості, будівництва, оптової та роздрібною торгівлі виявився збитковим. Така ситуація не складалася навіть у 2009 році на час світової фінансової кризи, коли загальний результат діяльності підприємств галузі сільського господарства склав 7647,4 млн. грн. прибутку.

Наведені дані свідчать про дуже тривожні тенденції у загальних

результатах економічної діяльності українських підприємств, що можуть передвіщати масові їх банкрутства. На таке становище, на нашу думку чинять вплив переважно зовнішні по відношенню до підприємств чинники. Адже Україна у 2015 р. у топ-100 рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business-2015 зайняла 96 місце. Лідирує у світовому рейтингу за сприятливістю ведення бізнесу Сінгапур. Також до першої десятки увійшли Нова Зеландія, Гонконг, Данія, Південна Корея, Норвегія, США, Великобританія, Фінляндія та Австралія [3].

До основних заходів забезпечення економічної безпеки держави за рахунок попередження банкрутств підприємств, доцільно віднести множину інструментів державної економічної політики, котрі мають на меті досягнення цілей економічного зростання, покращення рівня зайнятості, цінової стабільності, і суттєво, хоча опосередковано, впливають на діяльність підприємств в Україні. Гармонізація режиму оподаткування у бік зменшення податкового тиску на підприємства у кризовий період також сприяє зменшенню вірогідності банкрутств підприємств. Важливим заходом у царині забезпечення економічної безпеки держави за рахунок попередження банкрутств підприємств є збільшення відкритості та прозорості ведення бізнесу в Україні.

Список використаної літератури:

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України № 784-XIV. Редакція від 06.02.2015.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.

2. Фінансові результати підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Украина вошла в первую сотню Doing Business-2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zn.ua/ECONOMICS/ukraina-protisnulas-v-pervuyu-sotnyu-doing-business-2015-157370_.html.